

**Miejsce
na naklejkę**

MHI-P1_7P-091

**PRÓBNY EGZAMIN
MATURALNY
Z HISTORII**

**STYCZEŃ
ROK 2009**

**Arkusz
dla osób niesłyszących**

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 24 strony (zadania 1 – 36). Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów

Życzymy powodzenia!

**Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

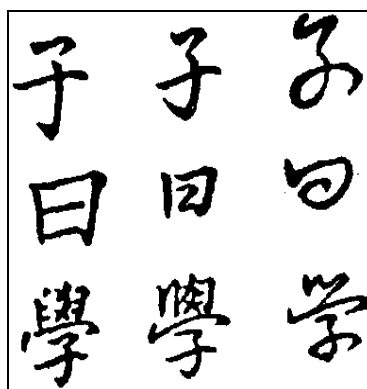
Zadanie 1. (4 pkt)

Wpisz właściwe podpisy (1-5) w wykropkowane miejsca. Odpowiedzi wybierz spośród:

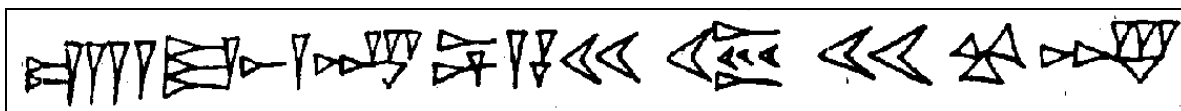
1. Pismo chińskie
2. Pismo greckie
3. Pismo klinowe
4. Pismo egipskie
5. Pismo arabskie

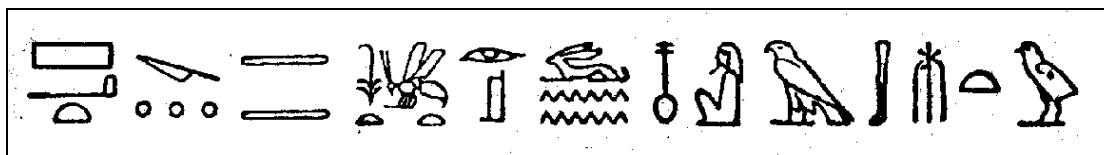
A.

B.

C.

D.

Źródło: J. Dowiat, *Historia dla klasy pierwszej liceum ogólnokształcącego*, Warszawa 1983, s. 20, 24, 35, 91

Zadanie 2. (3 pkt)

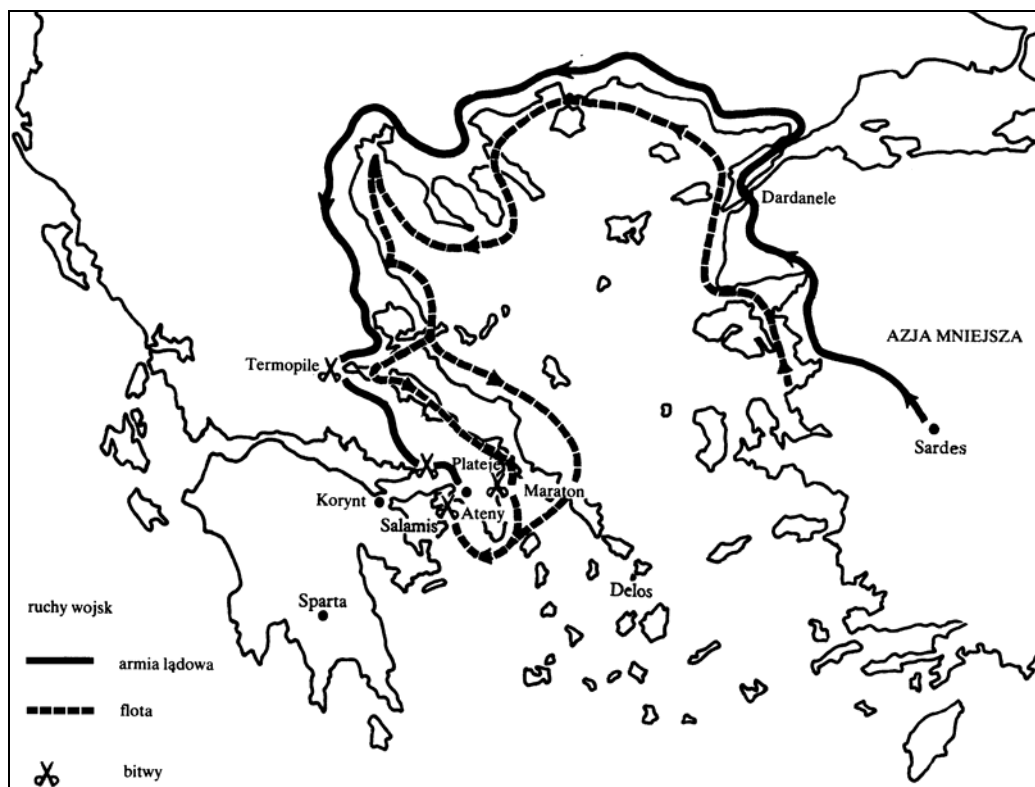
Uzupełnij tabelę. Wpisz nazwy państw, w których były wymienione systemy prawne. Odpowiedzi wybierz spośród:

Ateny, Babilonia, Republika rzymska, Cesarstwo Bizantyjskie.

A. Kodeks Hammurabiego	
B. Kodeks Justyniana	
C. Prawodawstwo Solona	

Zadanie 3. (1 pkt)

Podkreśl tytuł pasujący do mapy.

Źródło: J. M. Roberts, *Ilustrowana historia świata*. T. I, Łódź 1987, s. 270

1. Wojna państw greckich z Persją w V w. p.n.e.
2. Wyprawa Hannibala na Italię
3. Wyprawa Aleksandra Wielkiego przeciwko Persji

Zadanie 4. (4 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując imiona postaci historycznych. Odpowiedzi wybierz spośród:

Juliusz Cezar, Marek Antoniusz, św. Paweł z Tarsu, Mahomet, Perykles.

Fragmenty biogramów	Postać
A. Był twórcą islamu. W obawie przed prześladowaniami uciekł z Mekki do Medyny.	
B. Przywódca ateński. Przyczynił się do rozwoju demokracji w Atenach.	
C. „Apostoł narodów”. Zakładał gminy chrześcijańskie na terenie całego imperium rzymskiego.	
D. Najwybitniejszy wódz rzymski, który podbił Galię. Ogłosił się dyktatorem.	

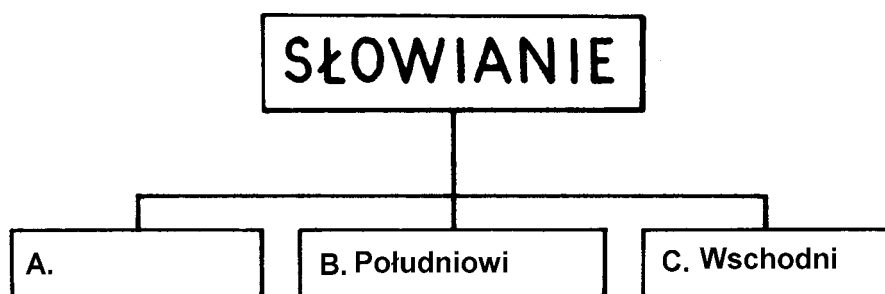
Zadanie 5. (2 pkt)

Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze i to, które jest ostatnie. W tabeli obok wydarzenia pierwszego napisz literę A, obok ostatniego – literę B.

Bitwa pod Kannami	
Bitwa w wąwozie Termopile	
Założenie Konstantynopola	
Śmierć Aleksandra Wielkiego	
Powstanie Spartakusa	

Zadanie 6. (1 pkt)

Uzupełnij wykres. W wolne pole oznaczone literą A wpisz nazwę grupy Słowian.

Na podstawie: J. Strzelczyk, *Od Praszowian do Polaków*, Kraków 1987, s. 37

Zadanie 7. (4 pkt)

Obejrzyj ilustracje grodu gnieźnieńskiego z VIII wieku i z XI wieku (zamieszczone na następnej stronie). Na podstawie zauważonych zmian wykonaj polecenia.

A. Napisz, co świadczy o obronnym charakterze gnieźnieńskiego grodu. Wymień dwa elementy.

-
-

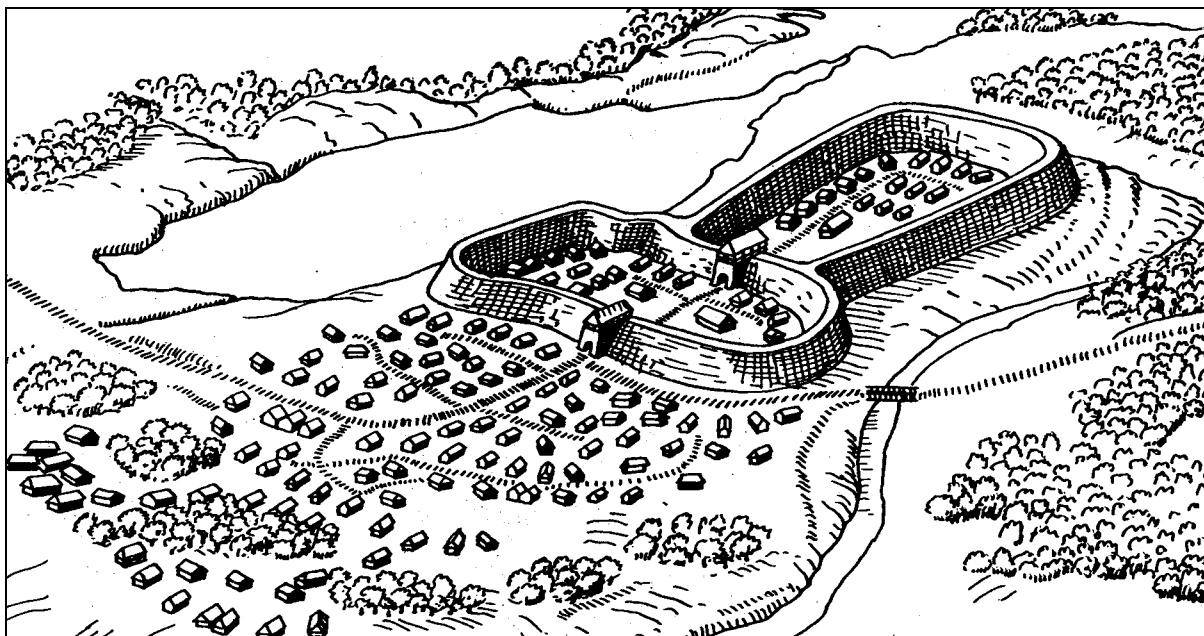
B. Podaj, jaką widzisz główną zmianę w rozwoju grodu między VIII a XI wiekiem.

.....

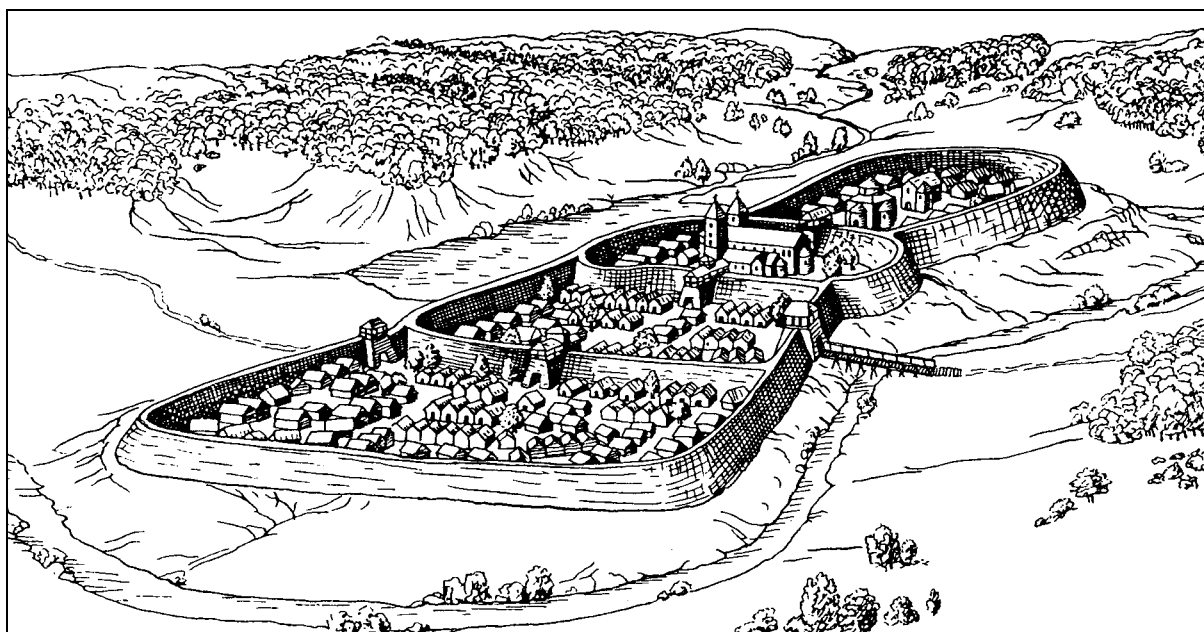
C. Podaj, która z budowli występująca na ilustracji 2, świadczy o funkcji kulturowej grodu.

.....

Ilustracja 1. Faza rozwoju grodu w Gnieźnie w VIII wieku

Ilustracja 2. Gród gnieźnieński w państwie pierwszych Piastów około 1000 roku

Źródło: J. Strzelczyk, *Od Prasłowian do Polaków*, Kraków 1987, s. 66, 67

Zadanie 8. (3 pkt)

Przeczytaj uważnie fragment *Kroniki Thietmara* i wykonaj polecenia.

Trudno uwierzyć i opowiedzieć, z jaką wspaniałością przyjmował¹ wówczas Bolesław cesarza i jak prowadził go przez swój kraj aż do Gniezna. Gdy [...] [cesarz] ujrzał z daleka upragniony gród, zbliżył się doń² boso ze słowami modlitwy na ustach. [...] biskup Ungier przyjął go z wielkim szacunkiem i wprowadził do kościoła, gdzie cesarz, zalany łzami, prosił świętego męczennika o wstawiennictwo³, by mógł dostąpić łaski Chrystusowej. Następnie utworzył zaraz⁴ arcybiskupstwo[...].

Źródło: Thietmar, *Kronika*, Kraków 2002, s. 78

Słowniczek:

¹ przyjmował – gościł

² doń – do miasta

³ wstawiennictwo – pomoc, obrona

⁴ zaraz – bardzo szybko

A. Podaj imię męczennika i imię cesarza, o których mówi Thietmar.

Święty męczennik to

Cesarz to

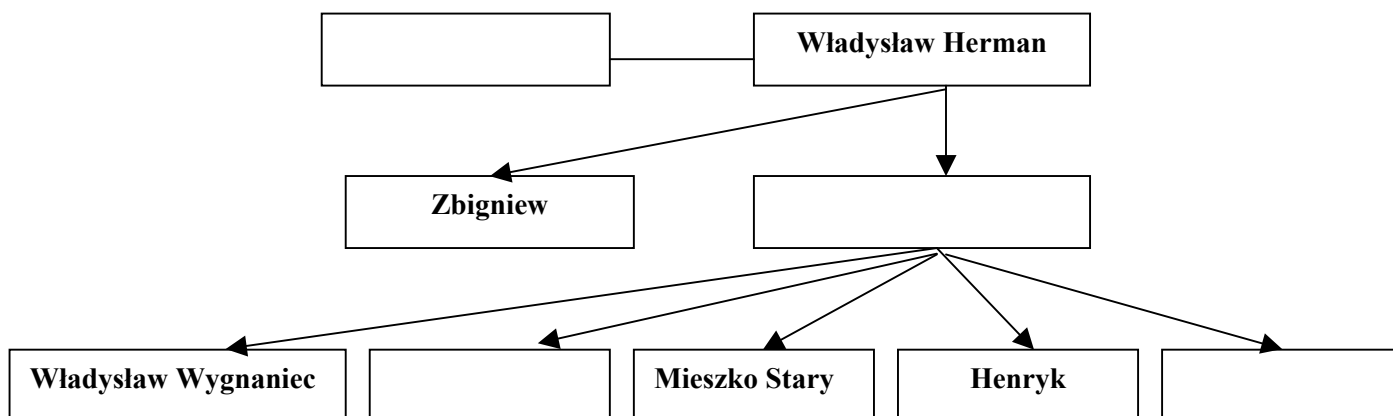
B. Podaj rok, w którym było wydarzenie opisywane przez Thietmara.

.....

Zadanie 9. (4 pkt)

Uzupełnij drzewo genealogiczne Piastów. Wybierz osoby i wpisz właściwe liczby w odpowiednie miejsca. Odpowiedzi wybierz spośród:

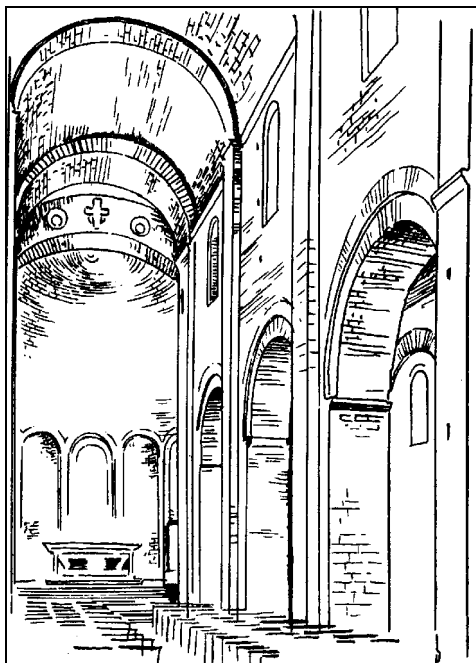
1. Bolesław Kędzierzawy 2. Bolesław Śmiały 3. Bolesław Krzywousty
4. Kazimierz Sprawiedliwy 5. Bolesław Chrobry.

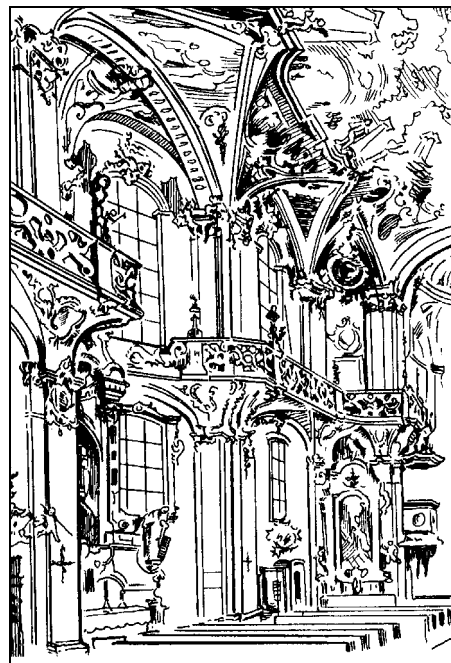
Zadanie 12. (3 pkt)

Dopasuj do rysunków nazwy stylów architektonicznych. Wpisz odpowiednie liczby w wykropkowane miejsca. Odpowiedzi wybierz spośród:

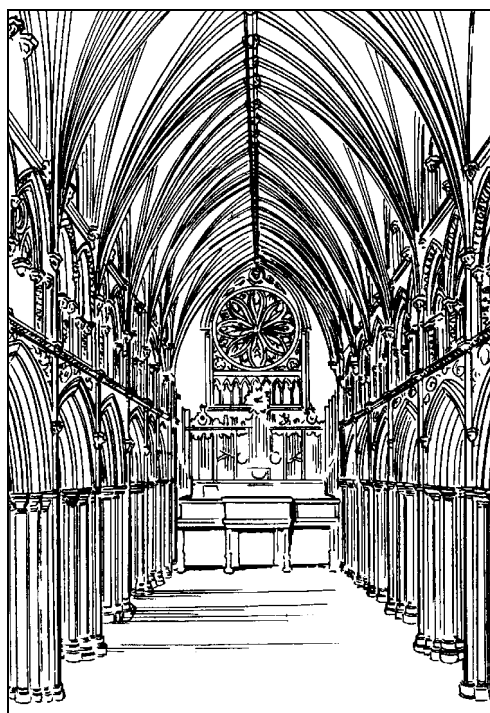
1. Styl romański 2. Gotyk 3. Renesans 4. Barok.

A.

B.

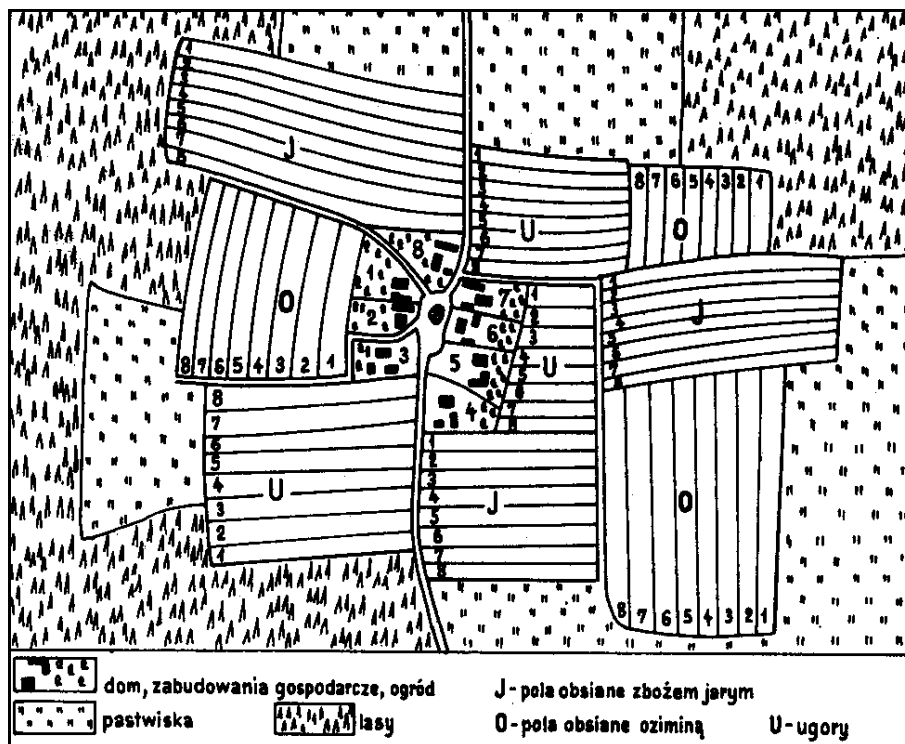

C.

Źródło: W. Koch, *Style w architekturze. Arcydzieła budownictwa europejskiego od antyku po czasy współczesne*, Warszawa 1996, s. 124, 179, 253

Zadanie 13. (2 pkt)

Obejrzyj rysunek i wykonaj polecenia.

Źródło: T. Jasiński, *Przerwany hejnał*, Kraków 1988, s. 3

A. Rysunek przedstawia plan wsi, której mieszkańcy uprawiają ziemię według systemu wprowadzonego w średniowieczu. Podaj nazwę tego systemu.

.....

B. Wyjaśnij, na czym polegał ten system.

.....

.....

.....

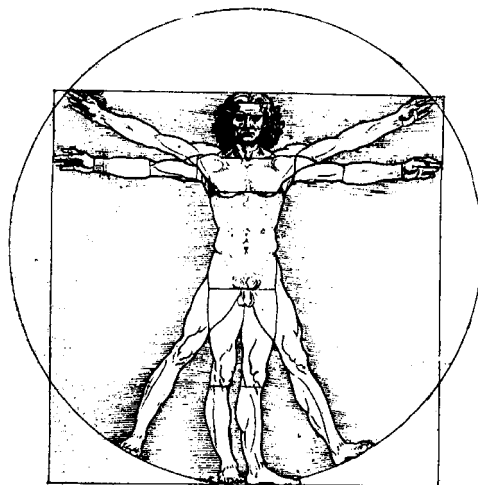
Zadanie 14. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę.

Odkrywca	Osiągnięcia wyprawy	Data
A. Krzysztof Kolumb	Odkrycie Ameryki	
B. Vasco da Gama		1497-1498
C.	Wyprawa dookoła świata	1519-1522

Zadanie 15. (2 pkt)

Wykonaj polecenia.

Źródło: W. Koch, *Style w architekturze. Arcydzieła budownictwa europejskiego od antyku po czasy współczesne*, Warszawa 1996, s. 213

A. Podkreśl autora zamieszczonego rysunku.

Michał Anioł

Leonardo da Vinci

Rembrandt

Rafael Santi

B. Uzupełnij zdanie. Rysunek powstał w epoce:

Zadanie 16. (6 pkt)

Przeanalizuj tablicę genealogiczną Jagiellonów na następnej stronie i wykonaj polecenia.

A. Podaj nazwy dwóch rodów (dynastii) rządzących w Europie, do których poprzez związki małżeńskie weszli przedstawiciele Jagiellonów.

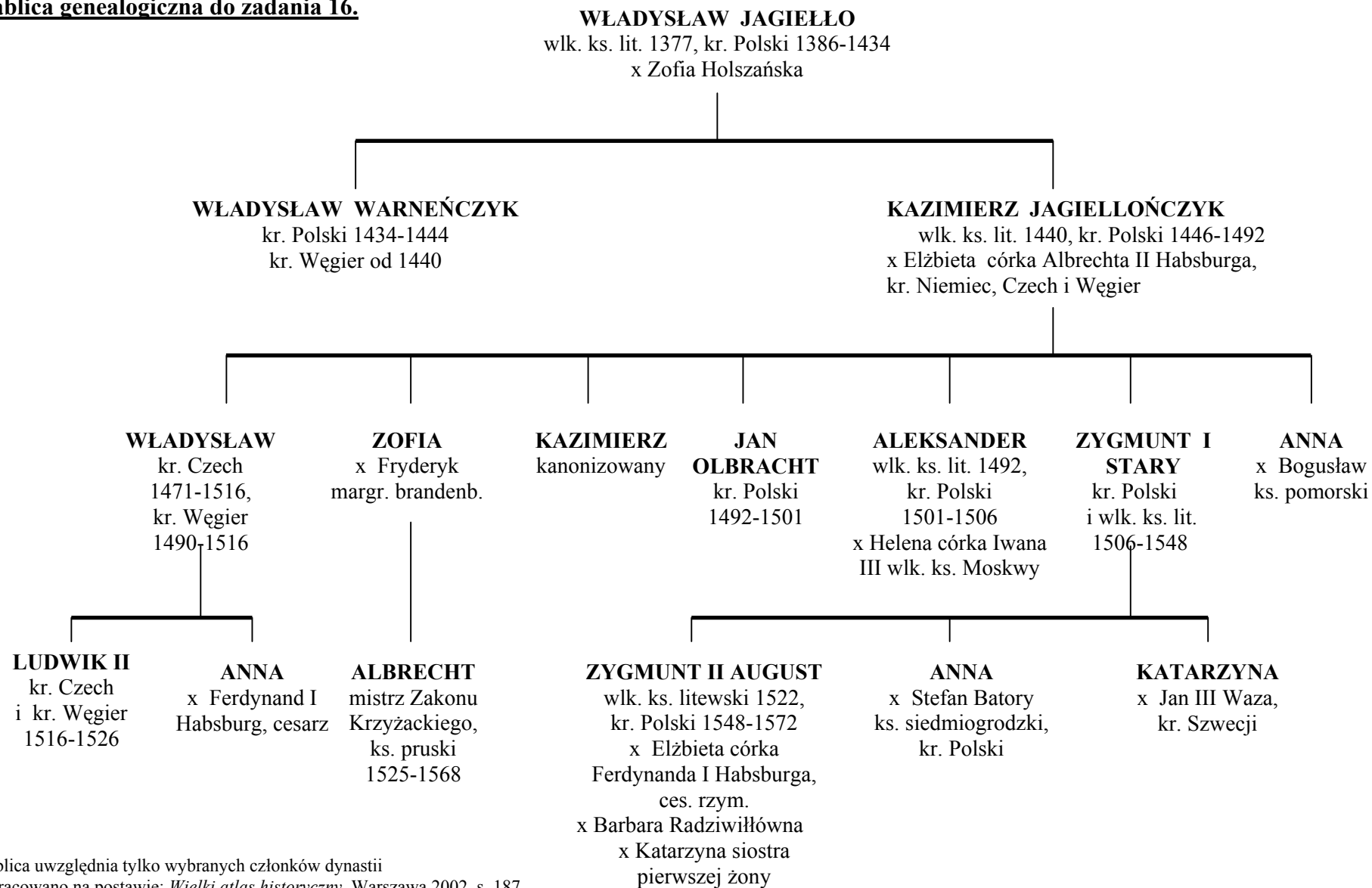
-
-

B. Wymienionym w tabeli władcom przyporządkuj wydarzenia z dziejów Polski, wpisując właściwą liczbę w odpowiednią rubrykę. Odpowiedzi wybierz spośród:

1. II pokój toruński 2. Przywilej jedlnieński 3. Konstytucja *Nihil novi*
4. Unia lubelska 5. Hołd pruski.

Władca	Wydarzenie z dziejów Polski
Władysław Jagiełło	
Kazimierz Jagiellończyk	
Zygmunt I Stary	
Zygmunt II August	

Tablica genealogiczna do zadania 16.

Tablica uwzględnia tylko wybranych członków dynastii
Opracowano na podstawie: *Wielki atlas historyczny*, Warszawa 2002, s. 187

Zadanie 17. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę.

Konflikt	Miejsce i data bitwy	Wódz polski	Rezultat
A. polsko-rosyjski	 1610	Stanisław Żółkiewski	zwycięstwo wojsk polskich
B.	Kircholm 1605	Jan Karol Chodkiewicz	zwycięstwo wojsk polskich
C. polsko-turecki	Chocim 1673		zwycięstwo wojsk polskich

Zadanie 18. (4 pkt)

Do podanych wyjaśnień dopisz pojęcie. Wpisz odpowiednie liczby do tabeli. Odpowiedzi wybierz spośród:

1. Manufaktura
2. Folwark
3. Pańszczyzna
4. Dziesięcina
5. Czynsz

A. Przymusowa, bezpłatna praca chłopów dla pana w zamian za korzystanie z ziemi.	
B. Duże gospodarstwo rolno-hodowlane, produkujące głównie na sprzedaż, wykorzystujące pracę chłopów.	
C. Stała danina w postaci dziesiątej części plonów składana przez ludność Kościołowi.	
D. Opłata pieniężna lub danina w naturze, składana przez chłopów właścicielom gruntów w zamian za użytkowanie ziemi.	

Zadanie 19. (2 pkt)

Wybierz wydarzenie chronologicznie pierwsze i oznacz je literą A oraz wydarzenie chronologicznie ostatnie i oznacz je literą B.

Powołanie Komisji Edukacji Narodowej	
Odsiecz wiedeńska	
Konfederacja barska	
Pierwsza wolna elekcja	
Pierwszy rozbiór Polski	

Zadanie 20. (4 pkt)

Wszystkie podane pojęcia historyczne wpisz w odpowiednie miejsca tabeli.

1. Hakata
2. Branka
3. Tekka Stańczyka
4. Kulturkampf

A. Zabór pruski	B. Zabór rosyjski	C. Zabór austriacki
.....		
.....		

Zadanie 21. (2 pkt)

Podkreśl nazwy dwóch państw, w których nie było wystąpień rewolucyjnych *Wiosny Ludów* w 1848-1849 roku.

1. Austria
2. Prusy
3. Rosja
4. Wielka Brytania
5. Francja

Zadanie 22. (4 pkt)

Dopasuj do mapy tytuł. Wpisz odpowiednie liczby w wykropkowane miejsca.
Odpowiedzi wybierz spośród:

1. Polska za Kazimierza Wielkiego w 1370 roku
2. Rzeczpospolita po unii lubelskiej w 1569 roku
3. II Rzeczpospolita
4. Polska za Władysława Łokietka w 1320 roku
5. Królestwo Polskie (Kongresówka)

A.

B.

C.

D.

Zadanie 23. (2 pkt)

Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze i to, które jest ostatnie. W tabeli obok wydarzenia pierwszego napisz literę A, obok ostatniego – literę B.

Powstanie II Cesarstwa we Francji	
Zamach w Sarajewie	
Kongres wiedeński	
Wojna krymska	
Wojna secesyjna w Stanach Zjednoczonych	

Zadanie 24. (3 pkt)

Na podstawie danych z tabeli wykonaj polecenia.

Tabela. Struktura zatrudnienia ludności wybranych ziem polskich w latach 1897-1907

Obszar	Na 1000 mieszkańców		
	Rolnictwo	Przemysł, górnictwo	Handel
Galicja	768	90	78
Królestwo Polskie	566	260	84
Wielkie Księstwo Poznańskie	540	234	87

Na podstawie: A. Chwalba, *Historia Polski, 1795-1918*, Kraków 2001, s. 28

A. Podaj zabór, w którym najważniejszy był przemysł.

.....

B. Podaj zabór, w którym najważniejsze było rolnictwo. Odpowiedź uzasadnij.

Nazwa zaboru

Uzasadnienie

.....

.....

Zadanie 25. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę. W każdej rubryce powinna być tylko jedna nazwa.

Podane niżej wynalazki i osiągnięcia techniczne dopasuj do wieku ich powstania. Odpowiedzi wybierz spośród:

mikroskop, żarówka, maszyna parowa, samolot.

Wiek XVIII	Wiek XIX	Wiek XX
A.	B.	C.

Zadanie 26. (3 pkt)

Na podstawie danych z tabeli wykonaj polecenia.

Tabela. Produkcja surówki żelaza (w mln ton)

Rok	Wielka Brytania	Niemcy	Stany Zjednoczone	Francja	Rosja
1870	6,7	1,7	1,9	1,2	0,4
1890	8,0	4,7	9,4	2,0	0,1
1913	10,4	19,3	31,5	5,2	4,6

Źródło: J. Pajewski, *Historia powszechna 1870-1918*, Warszawa 1982, s. 12

A. Napisz, które z państw dominowało¹ w produkcji surówki żelaza w latach 70. XIX wieku.

Słowniczek:

¹ dominować – być lepszym od innych, być na pierwszym miejscu

.....

B. Podaj nazwę państwa, w którym w latach 1870-1913 najszybciej wzrosła produkcja surówki żelaza.

.....

C. Podaj rok, w którym Rosja uzyskała najslabsze wyniki w produkcji światowej surówki żelaza.

.....

Zadanie 27. (4 pkt)

Przeczytaj fragment programu pokojowego prezydenta Stanów Zjednoczonych Wilsona z 8 stycznia 1918 roku i wykonaj polecenie.

13. Powinno¹ być utworzone niepodległe państwo polskie, które winno¹ obejmować ziemie zamieszkałe przez ludność bezspornie² polską, mieć zapewniony wolny i bezpieczny dostęp do morza: jego niezawisłość³ polityczna, gospodarcza oraz całość terytorialna winna być zagwarantowana układem międzynarodowym.

Źródło: J. Pajewski, *Historia powszechna 1870-1918*, Warszawa 1982, s. 470

Słowniczek:

¹ powinno = winno – musi

² bezspornie – bez wątplenia

³ niezawisłość – wolność

W tabelce obok kolejnych postulatów (żądań) tego dokumentu wpisz wyrazy tak lub nie, w zależności od tego, czy zostały wykonane, czy nie po 1918 roku.

A. Utworzenie niepodległego państwa polskiego	
B. Państwo zamieszkałe przez ludność bezspornie ² polską	
C. Państwo polskie z wolnym dostępem do morza	
D. Istnienie Polski zagwarantowane układem międzynarodowym	

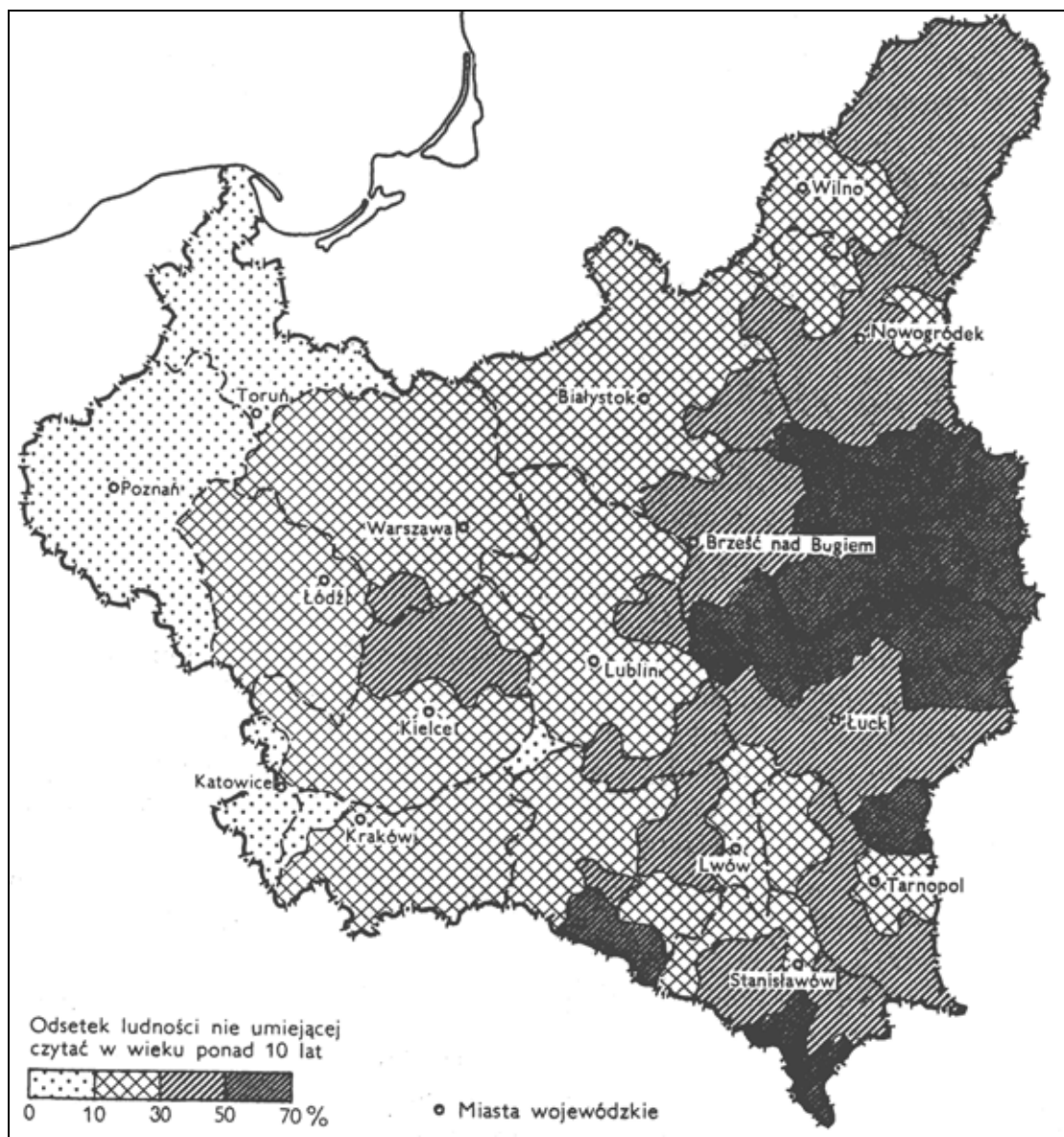
Zadanie 28. (2 pkt)

Wśród wymienionych wydarzeń wskaż to, które chronologicznie jest pierwsze i to, które jest ostatnie. W tabeli obok wydarzenia pierwszego napisz literę A, obok ostatniego – literę B.

Uchwalenie konstytucji marcowej	
Zabójstwo Gabriela Narutowicza	
Pierwsze powstanie śląskie	
Pokój ryski	
Zamach majowy	

Zadanie 29. (3 pkt)

Na podstawie mapy wykonaj polecenia.

Mapa. Analfabetyzm w Polsce w 1931 rokuŹródło: *Zarys historii Polski*, red. J. Tazbira, Warszawa, 1979, s. 656

Pomyśl, czy zdania (A, B, C) są prawdziwe, czy fałszywe. Obok zdań dopisz: *prawda* lub *fałsz*.

A. Najwyższy procent ludności, która nie umiała czytać był w województwach wschodnich.	
B. W Warszawie było ok. 50% ludności, która nie umiała czytać.	
C. Najwyższy procent ludności umiejącej czytać był na ziemiach dawnego zaboru pruskiego.	

Zadanie 30. (3 pkt)

Pomyśl, czy podane zdania (A, B, C) są prawdziwe, czy fałszywe. Obok zdań dopisz: **prawda** lub **fałsz**.

A. Pierwszym prezydentem II Rzeczypospolitej został wybrany Gabriel Narutowicz.	
B. Reforma skarbowo-walutowa rządu Grabskiego polegała na wprowadzeniu złotego.	
C. Konstytucja kwietniowa została uchwalona przez parlament przed przewrotem majowym.	

Zadanie 31. (2 pkt)

Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

Słyszę żądanie aneksji¹ Gdańska do Rzeszy [...], muszę sobie postawić pytanie: o co właściwie chodzi? Czy o swobodę² ludności niemieckiej Gdańska, która nie jest zagrożona, [...], czy też o odepchnięcie³ Polski od Bałtyku, od którego Polska odepchnąć się nie da!

Pokój jest rzeczą cenną i pożądaną [...]. Ale pokój, jak prawie wszystkie sprawy tego świata ma swoją cenę wysoką, ale wymierną. My w Polsce nie znamy pojęcia pokoju za wszelką cenę. Jest jedna tylko rzecz w życiu ludzi, narodów i państw, która jest bezcenna. Tą rzeczą jest honor.

Źródła: O. Terlecki, *Pułkownik (...)*, Warszawa 1985, s. 291 i 192

Słowniczek:

- ¹ aneksja – włączenie (przyłączenie)
- ² swoboda – wolność
- ³ odepchnięcie – odłączenie (odcięcie)

A. Podkreśl właściwą odpowiedź.

Tekst pochodzi z przemówienia

1. Ignacego Paderewskiego w Wersalu w 1919 roku.
2. Józefa Piłsudskiego w Lidze Narodów w 1926 roku.
3. Józefa Becka w Sejmie w 1939 roku.
4. Stefana Starzyńskiego z 1939 roku.

B. Odpowiedź uzasadnij.

.....

.....

.....

Zadanie 32. (2 pkt)

Zapoznaj się z danymi z tabeli i wykonaj polecenia.

**Tabela. Wydatki wielkich mocarstw na obronę w latach 1933-1938
(w mln dolarów)**

	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Japonia	183	292	300	313	940	1740
Niemcy	452	709	1607	2332	3298	7415
ZSRR	707	3479	5517	2933	3446	5429
Wielka Brytania	333	540	648	892	1245	1863
USA	570	803	806	932	1032	1131

Na podstawie: J. Szpak, *Historia gospodarcza powszechna*, Warszawa 1999, s. 198**A. Podaj nazwę państwa, które najszybciej zwiększało swoje wydatki na zbrojenia w latach 1937-1938.**

.....

B. Podaj jedną przyczynę wzrostu wydatków na zbrojenia w tym państwie w latach 1937-1938.

.....

.....

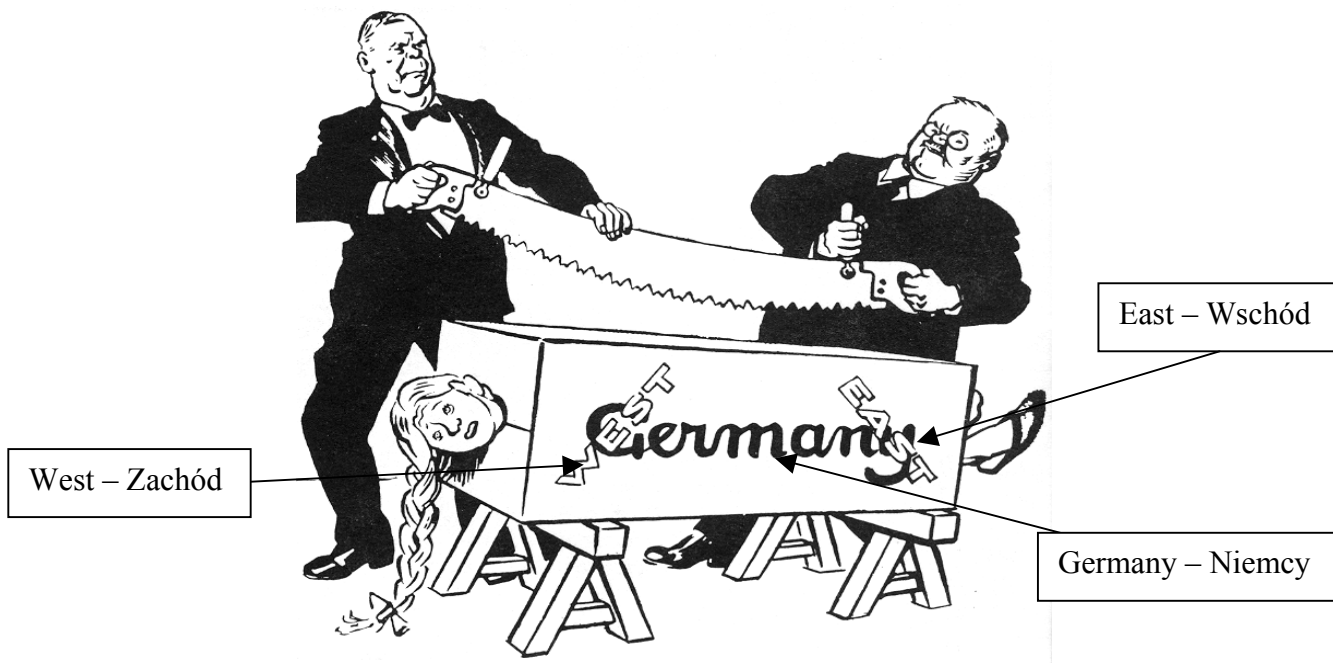
.....

Zadanie 33. (2 pkt)Podkreśl dwa wydarzenia związane z wojną obronną Polski w 1939 roku.

1. Bitwa o Westerplatte
2. Bitwa o Wał Pomorski
3. Bitwa nad Bzurą
4. Akcja „Burza”
5. Bitwa pod Lenino

Zadanie 34. (1 pkt)

Obejrzyj ilustrację. Podaj wydarzenie z początków zimnej wojny, do którego nawiązuje rysunek satyryczny.

Źródło: J. M. Roberts, *Ilustrowana historia świata. Wieki pary i atomu*. T. III, Łódź 1987, s. 323

.....
.....

Zadanie. 35. (2 pkt)

Podkreśl dwa wydarzenia związane z dekadą Edwarda Gierka.

1. Lot w kosmos Mirosława Hermaszewskiego
2. Wydarzenia w kopalni „Wujek”
3. Wystąpienia antyrządowe w Radomiu
4. Odwołanie stanu wojennego
5. Marcowe zamieszki studenckie w Warszawie

Zadanie 36. (4 pkt)

Fotografie połącz z rokiem wydarzenia z powojennej historii Polski. Wpisz odpowiednie liczby w wykropkowane miejsca. Odpowiedzi wybierz spośród:

1. Rok 1956
2. Rok 1968
3. Rok 1976
4. Rok 1980
5. Rok 1989

A.

B.

C.

D.

Źródło: *Mówią wieki*, nr 03/03 (519), s. 26; S. Kowalski, *Narodziny III Rzeczypospolitej*, Warszawa 1996, s. 9; Z. Landau, *Polska Gomułki*, Warszawa 1995, s. 64; A. Friszke, *Polska Gierka*, Warszawa 1995, s. 96

BRUDNOPIS